

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

DIREKTORAT ZA SISTEM DAVČNIH, CARINSKIH
IN DRUGIH JAVNIH PRIHODKOV

Sektor za analize in koordinacijo davčne politike

Župančičeva 3, p.p.644a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 67 17

F: 01 369 67 19

**ANALIZA PODATKOV IZ OBRAČUNOV AKONTACIJE DOHODNINE IN
DOHODNINE OD DOHODKOV DOSEŽENIH Z OPRAVLJANJEM DEJAVNOSTI V
LETU 2022**

Pripravil:
Sektor za analize in koordinacijo davčne politike

December 2023

Vsebina

Povzetek.....	1
1. Osnovno o dohodku iz dejavnosti in pravna podlaga	2
1.1 Davčna osnova.....	2
1.1.1 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov...2	
1.1.2 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov 3	
2. Analiza obračunskih podatkov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov, doseženih z opravljanjem dejavnosti za leto 2022.....	4
2.1 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov	5
2.1.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih	5
2.1.2 Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov po prihodkovnih razredih	6
2.1.3 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	7
2.1.4 Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	7
2.1.5 Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo	8
2.2 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov	10
2.2.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po SKD področjih	10
2.2.2 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov po prihodkovnih razredih.....	12
2.2.3 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev z normiranimi odhodki	13
3. Priloge.....	14

Kazalo preglednic

<i>Preglednica 1: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2022.....</i>	<i>3</i>
<i>Preglednica 2: Splošna olajšava za leto 2022.....</i>	<i>3</i>
<i>Preglednica 3: Osnovni podatki iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti za leto 2022.....</i>	<i>4</i>
<i>Preglednica 4: SKD področje zavezancev na dejanskih prihodkih in dejanskih odhodkih v letu 2022.....</i>	<i>5</i>
<i>Preglednica 5: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2022.....</i>	<i>6</i>
<i>Preglednica 6: Statusno pravna oblika zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, v letu 2022.....</i>	<i>7</i>
<i>Preglednica 7: Delež posamezne olajšave, s katero zavezanci zmanjšujejo davčno osnovo, glede na skupni znesek olajšav, za leto 2022.....</i>	<i>8</i>
<i>Preglednica 8: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, glede na razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo za leto 2022.....</i>	<i>9</i>
<i>Preglednica 9: Porazdelitev zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, v letu 2022 po SKD področjih.....</i>	<i>11</i>
<i>Preglednica 10: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2022.....</i>	<i>12</i>
<i>Preglednica 11: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na statusno pravno obliko opravljanja dejavnosti v letu 2022.....</i>	<i>13</i>

Kazalo slik

<i>Slika 1: Davčna obveznost glede na davčno osnovo za zavezance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih za leto 2022.....</i>	<i>10</i>
---	-----------

Povzetek

➤ **Osnovni obračunski podatki**

V letu 2022 je 138.270 zavezancev oddalo 139.408 obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Med njimi je 79.589 zavezancev ugotavljalo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, njihova davčna obveznost je znašala 104 mio evrov. 58.681 zavezancev je ugotavljalo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, skupaj so ti zavezanci plačali 75 mio evrov davka. Glede na statusno pravno obliko je bilo v tem letu 122.552 samostojnih podjetnikov posameznikov, kar predstavlja 88 % vseh zavezancev za davek od dohodka iz dejavnosti.

Število zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, je v letu 2022 glede na 2021 upadlo za 0,9 %, na drugi strani pa je število zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, naraslo za 13 %. Skupaj se je število zavezancev povečalo za 6,9 %.

➤ **Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov**

Največ zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, je v letu 2022 opravljalo dejavnost gradbeništva; teh je bilo 11.038 (19 % vseh). 8.187 zavezancev oziroma 14 % vseh, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je opravljalo dejavnost trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil, sledijo še predelovalne dejavnosti s 13 % vseh zavezancev. Z vidika statusno pravne oblike so z 90 % (52.980 zavezancev) med zavezanci na dejanskih odhodkih prevladovali samostojni podjetniki posamezniki (tako imenovani s.p.-ji), katerim so sledili nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji (3,6 %).

➤ **Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave**

Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave je v letu 2022 uveljavilo 19.561 zavezancev (33 % zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali preko dejanskih odhodkov), v skupni višini 110 mio evrov. V povprečju so ti zavezanci zmanjšali davčno osnovo za 5.649 evrov.

Največji delež v celotnih olajšavah je z 72 % predstavljala olajšava za investiranje, ki jo je uveljavljalo 12.067 zavezancev, preko pokrivanja izgub je 6.508 zavezancev zmanjšalo davčno osnovo za približno 21 mio evrov. Ostale olajšave so predstavljale skupaj 8,7 mio evrov oziroma 10 % celotnega zneska olajšav.

➤ **Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo**

Za zavezance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, je povprečna efektivna davčna stopnja, izražena z razmerjem med davčno obveznostjo in davčno osnovo, v letu 2022 znašala 12,3 %.

➤ **Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov**

Pri zavezancih, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov (v nadaljevanju: normiranci) močno izstopajo strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, kjer je 28,2 % (22.675) zavezancev v letu 2022 oddalo obračune na podlagi normiranih odhodkov. V informacijskih in komunikacijskih dejavnosti je bilo 7.300 zavezancev oziroma 9,1 % zavezancev glede na vse z normiranimi odhodki, sledijo zavezanci v kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnostih, kjer je bilo 6.637 zavezancev, kar predstavlja 8,2 % vseh normirancev. Z vidika statusno pravne oblike so med normiranci s 86 % (69.572 zavezancev) prevladovali samostojni podjetniki posamezniki. Sledili so jim nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji (3,9 %), registrirani sobodajalci (3,6 %) in samostojni kulturni ustvarjalci (3,0 %).

1. Osnovno o dohodku iz dejavnosti in pravna podlaga

V skladu z Zakonom o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 in vse nadaljnje spremembe, v nadaljnjem besedilu: ZDoh-2) se za dohodek iz dejavnosti šteje dohodek, dosežen z opravljanjem vsake podjetniške, kmetijske, gozdarske, poklicne ali druge neodvisne samostojne dejavnosti. Bistvena elementa, na katerih temelji opredelitev dohodka iz dejavnosti, sta, da se dejavnost opravlja trajno (o opravljanju dejavnosti ne moremo govoriti, če gre za enkratni ali občasni posel) in da se opravlja neodvisno oziroma samostojno (zavezanci opravljajo dejavnost za svoj račun, v svojo korist, na svojo odgovornost ter za obveznosti iz naslova opravljanja dejavnosti jamčijo z vsem svojim premoženjem). Zavezanec za dohodek iz dejavnosti je fizična oseba, ki opravlja dejavnost. Sem sodijo poleg samostojnih podjetnikov posameznikov tudi druge fizične osebe, ki prigrasijo opravljanje dejavnosti na podlagi drugih predpisov (npr. notarji, odvetniki, novinarji).

1.1 Davčna osnova

Davčna osnova se od dohodkov iz dejavnosti ugotavlja na dva načina:

- I. z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov;
- II. z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

1.1.1 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov

Pri zavezancih, ki ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov, je davčna osnova dobiček, ki se ugotovi tako, da se od prihodkov, ustvarjenih v koledarskem letu, odštejejo odhodki. Za ugotavljanje prihodkov in odhodkov se uporablja poleg ZDoh-2 tudi predpis o obdavčitvi dohodkov pravnih oseb. Po določilih tega zakona se pri ugotavljanju dobička priznavajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida v skladu s predpisi oziroma računovodskimi standardi, razen če je z zakonom drugače določeno.

Če je davčna osnova negativna, zavezanec izkaže davčno izgubo, ki jo pod pogoji določenimi s 60. členom ZDoh-2 lahko pokriva z zmanjšanjem davčne osnove od dohodka iz dejavnosti v naslednjih letih.

V skladu z določbami od 61. do 66.a člena ZDoh-2 lahko zavezanci uveljavljajo davčne olajšave, ki zmanjšujejo davčno osnovo.

➤ Davčne olajšave

Davčni zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, lahko zmanjšujejo svojo davčno osnovo in uveljavljajo davčne olajšave, vendar največ v višini 63 % davčne osnove. Neizkoriščen del olajšav za investiranje, za vlaganja v raziskave in razvoj in za donacije se lahko uveljavlja tudi v naslednjih davčnih obdobjih. Davčne olajšave za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, so tako po vsebini kot po velikosti načeloma izenačene z davčnimi olajšavami za pravne osebe po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb. Tako lahko v skladu z določbami ZDoh-2 zavezanci uveljavljajo davčne olajšave, ki zavezancu zmanjšujejo davčno osnovo, in sicer lahko zavezanec zmanjša svojo davčno obveznost z uveljavljanjem olajšave:

- za investiranje v višini 40 % investiranega zneska,
- za vlaganja v raziskave in razvoj v višini 100 % zneska vlaganj,
- za zaposlovanje novo zaposlenih oseb, mlajših od 29 let ali oseb starejših od 55 let, ali oseb v poklicu za katerega na trgu dela primanjkuje iskalcev zaposlitve ter za zaposlitev oseb mlajših od 25 let, ki se zaposluje prvič,
- za zaposlovanje invalidov,
- za zavezanca invalida,
- za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju,
- za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje,
- za donacije in
- za vlaganja v digitalni in zeleni prehod.

➤ Izračun akontacije dohodnine

Akontacija dohodnine od dohodka iz dejavnosti se za posamezno davčno leto izračuna od davčne osnove, upošteva vse zmanjšanja in povečanja davčne osnove ter z vsemi davčnimi olajšavami,

vkjučno s posebnima davčnima olajšavama za novinarje, kulturne delavce in športnike na podlagi stopenj iz dohodninske lestvice. Zavezanci lahko uveljavljajo tudi splošno olajšavo, dodatno splošno olajšavo in posebno olajšavo za vzdrževane družinske člane¹. Ob tem lahko zavezanci uveljavljajo tudi olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje v primeru, če zase plačujejo premije prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja.

Preglednica 1: Lestvica za odmero dohodnine za leto 2022

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
Nad	Do		
	8.755		16 %
8.755	25.750	1.400,80	+ 26 % nad 8.755
25.750	51.500	5.819,50	+ 33 % nad 25.750
51.500	74.160	14.317,00	+ 39 % nad 51.500
74.160		23.154,40	+ 45 % nad 74.160

Vir: Zakon o dohodnini

Preglednica 2: Splošna olajšava za leto 2022

Če znaša skupni dohodek v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
Nad	Do	
	13.716,83	4.500 + (19.261,43 - 1,40427 x skupni dohodek)
13.716,83		4.500

Vir: Zakon o dohodnini

1.1.2 Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov

Zavezanci lahko ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov prigrasijo davčnemu organu, če njihovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, v davčnem letu pred tem davčnim letom, ne presegajo 50.000 evrov ali če v davčnem letu pred tem davčnim letom njihovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodstvu, ne presegajo 100.000 evrov in je bila pri njih v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno in neprekinjeno najmanj pet mesecev zavarovana vsaj ena oseba za polni delovni čas.²

Zavezanci (normiranci) ugotovijo davčno osnovo na način, da od ustvarjenih prihodkov odštejejo normirane odhodke v višini 80 % prihodkov, vendar ne več kot v višini 40.000 evrov ali 80.000 evrov, če je bila v davčnem letu, za katero se ugotavlja davčna osnova, pri zavezancu obvezno in neprekinjeno zavarovana vsaj ena oseba za polni delovni čas³. Pri ugotavljanju davčne osnove se upošteva prihodek ob njihovem nastanku (tj. fakturirana realizacija). Dohodnina od dohodka iz dejavnosti se odmeri po 20 % davčni stopnji in se šteje kot dokončen davek. Zavezanci pri izračunu dohodnine ne morejo uveljavljati davčnih olajšav, ki jih sicer lahko uveljavljajo zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. To velja tako za olajšave, ki so vezane na dohodek iz

¹ Rezydentom, ki vzdržujejo družinske člane, se prizna zmanjšanje letne davčne osnove, ki znaša:

- za prvega vzdrževanega otroka 2.510,03 evrov letno;
- za drugega vzdrževanega otroka 2.728,72 evrov letno;
- za tretjega vzdrževanega otroka 4.551,10 evrov letno;
- za četrtega vzdrževanega otroka 6.373,48 evrov letno;
- za petega vzdrževanega otroka 78.195,86 evrov letno;
- za vsakega nadaljnjega vzdrževanega otroka se višina olajšave poveča za 1.822,38 evrov letno, glede na višino olajšave
- za predhodnega otroka;
- za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo 9.097,72 evrov letno.

² Za zavezance z dohodki iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti veljajo drugačni pogoji (6. odstavek 48. člena ZDoh-2).

³ Za zavezance z dohodki iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti velja nekoliko drugačna omejitev višine normiranih odhodkov (drugi odstavek 59. člena ZDoh-2), in sicer velja omejitev v višini ne več kot 80.000 evrov.

dejavnosti, kot za osebne in posebne osebne olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za dohodnino (npr. splošna olajšava, olajšava za vzdrževane družinske člane,...).

2. Analiza obračunskih podatkov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov, doseženih z opravljanjem dejavnosti za leto 2022

Preglednica 3: Osnovni podatki iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti za leto 2022

Zneski v mio evrih

Postavka	Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov		Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov		Skupaj	
	Število zavezancev	Znesek	Število zavezancev	Znesek	Število zavezancev	Znesek
Št. predloženih obračunov DDD	58.872		80.536		139.408	
Št. zavezancev za DDD	58.681		79.589		138.270	
DAVČNO PRIZNANI PRIHODKI	56.765	6.860	76.436	2.224	133.201	9.084
DAVČNO PRIZNANI ODHODKI	57.967	6.311	76.436	1.702	134.403	8.013
DAVČNA OSNOVA	48.180	607	76.433	522	124.613	1.129
DAVČNA IZGUBA	9.851	56			9.851	56
Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	19.561	110			19.561	110
OSNOVA ZA DOHODNINO	48.167	497	76.433	522	124.600	1.019
Olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za doh (splošna olaj., olaj. za vzdrževane družinske člane,...)	40.655	204			40.655	204
AKONTACIJA DOH	25.833	75	76.431	104	102.264	179
DAVČNA OBVEZNOST	25.812	75	76.376	104	102.188	179
EFEKTIVNA DAVČNA STOPNJA	12,3%		20,0%		15,9%	

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Zavezanci, ki so v letu 2022 ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, so celotno davčno osnovo preko davčnih olajšav znižali za 110 mio evrov, kar predstavlja 18,2 % davčne osnove. Olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za dohodnino, med katere štejemo splošno olajšavo, olajšavo za vzdrževane družinske člane ter olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje zavezanca, so zmanjšale davčno osnovo za 204 mio evrov (33,6 % celotne davčne osnove). Davčno izgubo v višini 56 mio evrov je izkazalo 9.851 zavezancev (17 % vseh, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov). Davčna obveznost zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, je znašala 75 mio evrov.

Na podlagi normiranih odhodkov je davčno osnovo ugotavljalo 79.589 zavezancev (58 % vseh), oddali so 80.536 obračunov. Ti zavezanci so izkazali davčno osnovo v višini 522 mio evrov in pripoznali 104 mio evrov davčne obveznosti.

V nadaljevanju informacije smo število zavezancev zaradi jasnosti in preglednosti izenačili s številom oddanih obračunov, tako da smo določili, da vsak oddan obračun predstavlja drugega zavezanca.

Razlika, ki izhaja iz možnosti, da lahko isti zavezanec odda več obračunov, je minimalna in nima zaznavnega učinka na ugotovitve.

2.1 Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov

Davčna osnova je v tem primeru dobiček, ki se ugotavlja kot razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki. Od ugotovljene davčne osnove (dobička), morajo zavezanci plačati akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Osebe z dejavnostjo, ki ugotavljajo davčno osnovo od dohodka iz dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, morajo voditi poslovne knjige.

2.1.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih

Preglednica 4: SKD področje zavezancev na dejanskih prihodkih in dejanskih odhodkih v letu 2022

Naziv SKD	Št. zavezancev	Zneski v mio evrih		
		Davčni prihodki	Davčni odhodki	Davčna obveznost
Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	2.064	273	256	1,3
Rudarstvo	18	9	8	0,1
Predelovalne dejavnosti	7.708	1.098	1.011	12,1
Oskrba z električno energijo, plinom	442	28	26	0,3
Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki	46	3	3	0,1
Gradbeništvo	11.038	1.352	1.236	11,6
Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	8.187	1.485	1.417	10,1
Promet in skladiščenje	3.862	952	892	6,2
Gostinstvo	5.457	601	572	5,0
Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.187	55	45	1,4
Finančne in zavarovalniške dejavnosti	390	17	15	0,3
Poslovanje z nepremičninami	398	25	22	0,8
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	5.597	370	309	11,1
Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	2.208	147	130	1,7
Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti	10	1	1	0,0
Izobraževanje	1.452	41	35	0,5
Zdravstvo in socialno varstvo	1.404	171	129	10,4
Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	1.875	57	47	0,8
Druge dejavnosti	5.522	174	157	1,1
Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem; proizvodnja za lastno rabo	3	0	0	0,0
Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	4	0	0	0,0
SKUPAJ	58.872	6.860	6.311	74,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Na podlagi podatkov iz Preglednice 4 vidimo, da je največ zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, v letu 2022 opravljalo dejavnost gradbeništva; bilo jih je 11.038 (19 % vseh). 8.187 zavezancev oziroma 14 % vseh, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je opravljalo dejavnost trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil, sledijo še predelovalne dejavnosti s 13 % deležem.

2.1.2 Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov po prihodkovnih razredih

Preglednica 5: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2022

Zneski so v mio evrih

Razred prihodkov	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčna osnova	Davčna obveznost
brez prihodkov	2.193	4%	0	0	0,0
od 1 do 5.000	4.704	8%	11	2	0,1
od 5.000 do 10.000	4.105	7%	31	5	0,2
od 10.000 do 15.000	4.273	7%	53	10	0,3
od 15.000 do 20.000	3.829	7%	67	14	0,4
od 20.000 do 30.000	6.607	11%	164	34	1,3
od 30.000 do 40.000	4.796	8%	167	31	1,6
od 40.000 do 50.000	4.244	7%	191	31	2,0
od 50.000 do 60.000	2.324	4%	128	19	1,3
od 60.000 do 70.000	1.972	3%	128	17	1,3
od 70.000 do 80.000	1.632	3%	122	16	1,5
od 80.000 do 90.000	1.452	2%	123	15	1,4
od 90.000 do 100.000	1.285	2%	122	15	1,4
nad 100.000	15.456	26%	5.554	399	62,0
Skupaj	58.872	100%	6.860	607	74,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Preglednica 5 pokaže, da je 26 % (15.456) zavezancev ustvarilo prihodke nad 100.000 evrov, njihova davčna obveznost je znašala 62 mio evrov, kar predstavlja 83 % celotne davčne obveznosti, ki so jo pripoznali zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov. Podobno je število zavezancev s prihodki do 15.000 evrov. Tudi teh je 26 % (15.275), vendar pa so, v primerjavi z vsemi, pripoznali zgolj 0,9 % davčne obveznosti oziroma 0,7 mio evrov.

2.1.3 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

Preglednica 6: Statusno pravna oblika zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, v letu 2022

Zneski so v mio evrih

Vrsta statusne oblike	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčna obveznost
Samostojni podjetnik posameznik	52.980	90,0%	8.206,1	56,0
Registrirani sobodajalec	372	0,6%	45,6	0,1
Poklicni športnik	148	0,3%	21,5	0,2
Samostojni novinar	13	0,0%	1,5	0,0
Izvršitelj	24	0,0%	6,1	0,2
Zasebni športni delavec	67	0,1%	7,0	0,1
Morski ribič	17	0,0%	0,2	0,0
Notar	87	0,1%	32,8	3,8
Evidentirani odvetnik	471	0,8%	83,1	2,2
Zdravnik, zobozdravnik, zasebni zdravstveni delavec	781	1,3%	158,6	9,4
Registriran lekarnar	56	0,1%	131,8	1,3
Samostojni kulturni ustvarjalec	570	1,0%	50,5	0,1
Zasebni izvajalec raziskovalec	6	0,0%	0,5	0,0
Evidentiran detektiv	6	0,0%	0,7	0,0
Druga fizična oseba	957	1,6%	107,9	0,6
Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji	2.307	3,9%	229,6	0,8
Zasebni učitelj oziroma vzgojitelj	2	0,0%	0,1	0,0
Proizvajalec električne energije	7	0,0%	0,8	0,0
Neopredeljeno	1	0,0%	0,0	0,0
SKUPAJ	58.872	100%	9.084	74,8

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

V letu 2022 je bilo 52.980 zavezancev vpisanih kot samostojni podjetniki posamezniki, kar predstavlja 90 % vseh zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Sledijo nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji, teh je bilo 3,9 % oz. 2.307 zavezancev (Preglednica 6).

2.1.4 Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave

Davčni zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, lahko zmanjšujejo svojo davčno osnovo in uveljavljajo davčne olajšave, vendar največ do višine svoje davčne osnove.

Iz Preglednice 7 je razvidno, da je zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave v letu 2022 uveljavilo 19.561 zavezancev (33 % zavezancev z dejanskimi odhodki), v skupni višini 110 mio evrov. V povprečju so ti zavezanci zmanjšali davčno osnovo za 5.649 evrov.

Preglednica 7: Delež posamezne olajšave, s katero zavezanci zmanjšujejo davčno osnovo, glede na skupni znesek olajšav, za leto 2022

Zneski so v mio evrih

Vrsta olajšave	Št. zavezancev	Znesek olajšave	Delež olajšave v celotnih olajšavah
Olajšava za investiranje	12.067	79,5	71,9%
Pokrivanje izgube	6.508	20,9	18,9%
Olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj	4	0,2	0,2%
Olajšava za zaposlovanje invalidov	478	3,8	3,4%
Olajšava za zavezanca invalida	512	2,3	2,1%
Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	151	0,1	0,1%
Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	185	0,3	0,2%
Olajšava za donacije - izplačila za humanitarne, invalidske, socialno-varstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno - izobraževalne, zdravstvene, športne, ekološke in religiozne namene	4.097	1,1	1,0%
Olajšava za donacije - izplačila za kulturne namene, športne namene in izplačila prostovoljnemu društvu, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	923	0,4	0,4%
Olajšava za donacije - izplačila izvajalcem programa vrhunškega športa za vlaganja v vrhunski šport, opredeljenim z zakonom, ki ureja šport (druga točka drugega odstavka 66. člena ZDoh-2)	8	0,0	0,0%
Olajšava za donacije - izplačila namenjena odpravi posledic epidemije v skladu z 62.a členom ZIUZEOP	3	0,0	0,0%
Posebna osebna olajšava	300	0,7	0,7%
Olajšava za zaposlovanje po 61.a členu Zdoh-2	173	0,8	0,7%
Olajšava za vlaganja v digitalni in zeleni prehod po 65.a členu ZDoh-2	59	0,5	0,4%
Skupaj zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	19.561	110	100%

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Največji delež v celotnih olajšavah je z 72 % in skupnim zneskom skoraj 80 mio evrov predstavljala olajšava za investiranje, ki jo je uveljavljalo 12.067 zavezancev, preko pokrivanja izgub je 6.508 zavezancev zmanjšalo davčno osnovo za 21 mio evrov. Ostale olajšave so predstavljale skupaj 8,7 mio evrov oziroma 10 % celotnega zneska olajšav.

2.1.5 Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo

V letu 2022 je razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo⁴ za zavezance, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov znašalo 12,3 %. 60 % zavezancev, ki je davčno osnovo ugotavljalo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov (oziroma 26 % vseh zavezancev), je beležilo davčno obveznost glede na davčno osnovo nižjo od 2 %. V razredu razmerja

⁴ Razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo v primeru davka od dohodkov pravnih oseb izraža efektivno davčno stopnjo, ki predstavlja pomembno mero dejanskega davčnega bremena podjetij, medtem ko v primeru davka od dohodkov iz dejavnosti to razmerje sicer upošteva zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave vendar v primeru davka od dohodkov iz dejavnosti še ne gre za dokončen davek. Osnovo za dohodnino namreč lahko še dodatno zmanjšujejo »osebne« olajšave (npr. splošna olajšava, olajšava za vzdrževane družinske člane) zato to razmerje ne odraža dejanske oziroma efektivne davčne stopnje.

med davčno obveznostjo in davčno osnovo nad 15 % pa je bilo dobrih 14 % zavezancev (Preglednica 8).

Preglednica 8: Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, glede na razmerje med davčno obveznostjo in davčno osnovo za leto 2022

Zneski so v mio evrih

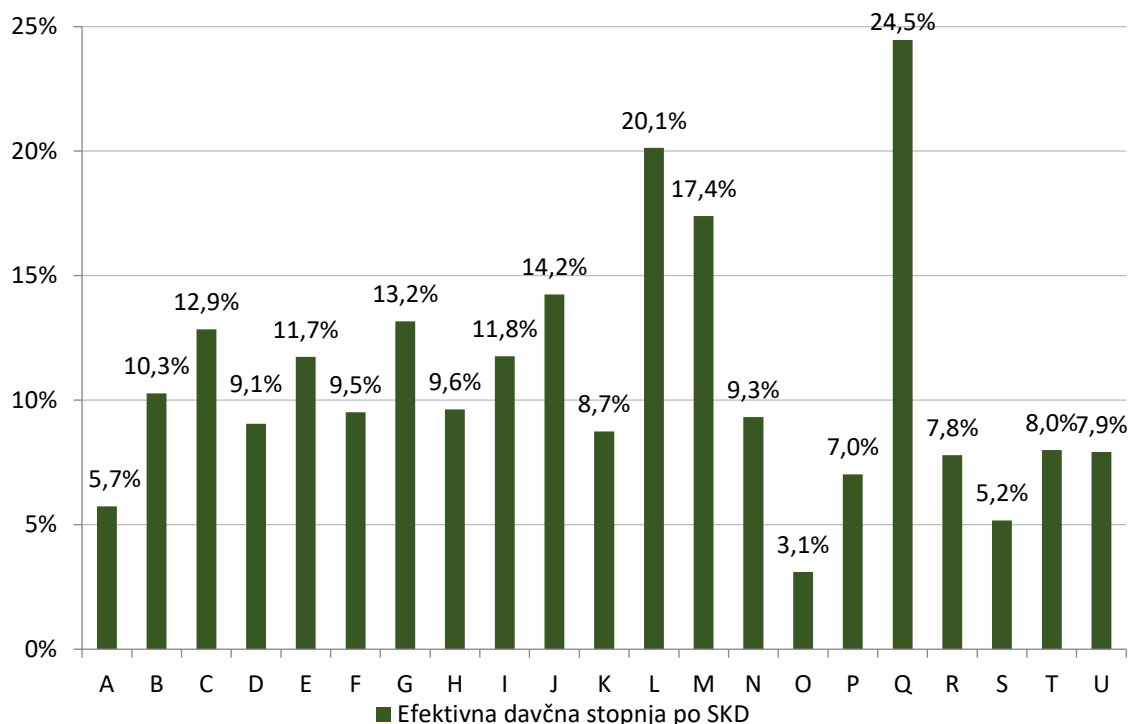
Razredi davčne obveznosti glede na davčno osnovo	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčna osnova	Davčna obveznost	Povprečna efektivna davčna stopnja
davčna osnova je nič	10.765	18,3%	312	0	0,0	-
davek je nič	22.324	37,9%	1.442	104	0,0	0,0%
pod 2%	2.261	3,8%	333	28	0,3	1,1%
od 2 % do 5 %	3.473	5,9%	631	55	1,9	3,5%
od 5 % do 8 %	4.813	8,2%	847	70	4,6	6,5%
od 8 % do 10 %	3.049	5,2%	479	47	4,2	8,9%
od 10 % do 13 %	2.557	4,3%	565	54	6,1	11,4%
od 13 % do 15 %	1.341	2,3%	393	32	4,5	14,0%
nad 15 %	8.289	14,1%	1.858	219	53,2	24,4%
Skupaj	58.872	100%	6.860	607	74,8	12,3%

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS, lastni izračuni MF

Pregled davčne obveznosti glede na davčno osnovo po SKD področjih⁵ (Slika 1) pokaže, da je bila ta najvišja pri zavezancih, ki opravljajo dejavnost zdravstva in socialnega varstva (24,5 %). Najnižja pa je bila pri zavezancih z oznako O, dejavnosti javne uprave in obrambe; dejavnosti obvezne socialne varnosti, kjer je znašala 3,1 %.

⁵ SKD področja: A (kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo); B (rudarstvo); C (predelovalne dejavnosti); D (oskrba z električno energijo, plinom); E (oskrba z vodo, ravnanje z odpadki); F (gradbeništvo); G (trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil); H (promet in skladiščenje); I (gostinstvo); J (informacijske in komunikacijske dejavnosti); K (finančne in zavarovalniške dejavnosti); L (poslovanje z nepremičninami); M (strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti); N (druge raznovrstne poslovne dejavnosti); O (dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti); P (izobraževanje); Q (zdravstvo in socialno varstvo); R (kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti); S (druge dejavnosti); T (dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem, proizvodnja za lastno rabo); U (dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles).

Slika 1: Davčna obveznost glede na davčno osnovo za zavezanke, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, po SKD področjih za leto 2022

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS, lastni izračuni MF

2.2 Zavezanke, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov

Možnost ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov je opsijska. Odločitev o načinu ugotavljanja davčne osnove (dejanski prihodki in odhodki ali dejanski prihodki in normirani odhodki) sprejme zavezanec, ki izpolnjuje pogoje, pri čemer se odloči, katera od zakonskih opcij je z vidika njegovega poslovanja bolj sprejemljiva.

2.2.1 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po SKD področjih

Pri zavezancih, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, močno izstopajo strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, kjer je 28,2 % (22.675) zavezancev v letu 2022 oddalo obračune na podlagi normiranih odhodkov. V informacijskih in komunikacijskih dejavnostih je bilo 7.300 zavezancev oziroma 9,1 % zavezancev glede na vse z normiranimi odhodki, sledijo zavezanke v kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnostih, kjer je bilo 6.637 zavezancev, kar predstavlja 8,2 % vseh normirancev (Preglednica 9).

Primerjava prispevka SKD dejavnosti k skupni davčni obveznosti normirancev pokaže še bolj prevladujoč položaj izpostavljenih dejavnosti. Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti so prispevale 35 % davčne obveznosti, Informacijske in komunikacijske dejavnosti pa 13 %, obe skupaj skoraj polovico vse davčne obveznosti, tj. 50 mio od 104 mio evrov.

Preglednica 9: Porazdelitev zavezancev, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, v letu 2022 po SKD področjih

Zneski v mio evrih

Naziv SKD	Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov			
	Število zavezancev	Davčni prihodki	Davčni odhodki	Davčna obveznost
Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	1.350	21,4	16,6	1,0
Rudarstvo	12	0,3	0,2	0,0
Predelovalne dejavnosti	5.516	138,2	105,7	6,5
Oskrba z električno energijo, plinom	409	5,8	4,6	0,3
Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki	44	1,8	1,2	0,1
Gradbeništvo	4.456	137,2	104,7	6,5
Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	4.385	121,9	92,6	5,9
Promet in skladiščenje	2.117	48,5	37,6	2,2
Gostinstvo	6.085	117,2	91,3	5,2
Informacijske in komunikacijske dejavnosti	7.300	272,6	205,5	13,4
Finančne in zavarovalniške dejavnosti	659	25,8	19,7	1,2
Poslovanje z nepremičninami	1.647	50,6	39,3	2,3
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	22.675	772,9	589,2	36,7
Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	5.321	126,8	99,6	5,4
Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti	55	1,0	0,8	0,0
Izobraževanje	4.970	95,2	74,4	4,1
Zdravstvo in socialno varstvo	3.587	93,3	69,4	4,8
Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	6.637	136,6	105,3	6,2
Druge dejavnosti	3.309	56,9	44,4	2,5
Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem; proizvodnja za lastno rabo	1	0,0	0,0	0,0
Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	1	0,0	0,0	0,0
SKUPAJ	80.536	2.224	1.702	104,3

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

2.2.2 Porazdelitev zavezancev, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov po prihodkovnih razredih

Preglednica 10: Porazdelitev zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, po prihodkovnih razredih za leto 2022

Zneski v mio evrih

Razred prihodkov	Št. zavez.	Delež	Davčno priznani prihodki	Davčna obveznost
brez prihodkov	4.114	5%	0	0,0
od 1 do 5.000	12.065	15%	28	1,1
od 5.000 do 10.000	9.452	12%	70	2,8
od 10.000 do 15.000	7.844	10%	97	3,9
od 15.000 do 20.000	6.779	8%	119	4,7
od 20.000 do 25.000	6.049	8%	136	5,4
od 25.000 do 30.000	4.894	6%	134	5,4
od 30.000 do 35.000	4.352	5%	141	5,7
od 35.000 do 40.000	4.027	5%	151	6,0
od 40.000 do 45.000	3.999	5%	170	6,8
od 45.000 do 50.000	7.281	9%	351	14,0
od 50.000 do 55.000	1.185	1%	62	2,6
od 55.000 do 60.000	929	1%	53	2,4
od 60.000 do 100.000	5.601	7%	445	20,3
nad 100.000	1.965	2%	267	23,2
Skupaj	80.536	100%	2.224	104,3

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Med zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov in so v letu 2022 oddali davčni obračun, jih je bilo 5 % brez prihodkov, s prihodki do 5.000 evrov je bila petina zavezancev. Polovica normirancev je imela prihodke do 20.000 evrov, njihov delež v celotnih prihodkih je znašal 14 % in v celotni davčni obveznosti dobrih 12 % (Preglednica 10). Le 2 % zavezancev je imelo prihodke nad 100.00 evrov, njihov delež davčne obveznosti v celotni davčni obveznosti pa je znašal 22 %.

2.2.3 Statusna oblika opravljanja dejavnosti zavezancev z normiranimi odhodki

Preglednica 11: Zavezanci, ki so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, glede na statusno pravno obliko opravljanja dejavnosti v letu 2022

Zneski so v mio evrih

Vrsta statusne oblike	Število zavezancev	Delež	Davčni prihodki	Davčna obveznost
Samostojni podjetnik posameznik s. p.	69.572	86,4%	2.018,06	94,86
Registriran sobodajalec	2.868	3,6%	40,39	1,67
Poklicni športnik	649	0,8%	17,96	0,93
Samostojni novinar	50	0,1%	1,08	0,05
Izvršitelj	4	0,0%	0,30	0,01
Zasebni športni delavec	196	0,2%	5,43	0,27
Morski ribič	4	0,0%	0,03	0,00
Notar	3	0,0%	0,65	0,08
Evidentiran odvetnik	696	0,9%	41,43	2,06
Zdravnik, zobozdravnik, zasebni zdravstveni delavec	186	0,2%	11,54	0,58
Samostojni kulturni ustvarjalec	2.421	3,0%	40,08	1,62
Zasebni izvajalec raziskovalec	11	0,0%	0,40	0,02
Evidentiran detektiv	9	0,0%	0,33	0,01
Druga fizična oseba	662	0,8%	7,25	0,26
Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji	3.124	3,9%	38,31	1,80
Zasebni učitelj oziroma vzgojitelj	2	0,0%	0,04	0,00
Proizvajalec električne energije	75	0,1%	0,76	0,03
Del pri sobodajalcu	3	0,0%	0,03	0,00
Neopredeljeno	1	0,0%	0,01	0,00
Skupaj	80.536	100%	2.224	104,25

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

V letu 2022 je bilo od skupno 82.536 normirancev (Preglednica 11) kar 69.572 samostojnih podjetnikov posameznikov; to predstavlja 86,4 % vseh normirancev. Nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji je bilo 3.124 (3,9 %), medtem ko je bilo registriranih sobodajalcev 2.868 (3,6 %) ter 2.421 (3,0%) samostojnih kulturnih ustvarjalcev.

3. Priloge

Preglednica P1: Primerjava zbirnih podatkov iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti od 2020 do 2022 (zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov)

Zneski v mio evrih

Postavka	Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in <u>dejanskih</u> odhodkov					
	2020		2021		2022	
	Število	Znesek	Število	Znesek	Število	Znesek
Št. predloženih obračunov DDD	61.073		59.411		58.872	
Št. zavezancev za DDD	60.791		59.238		58.681	
DAVČNO PRIZNANI PRIHODKI	59.112	5.329	57.414	5.971	56.765	6.860
DAVČNO PRIZNANI ODHODKI	60.350	5.000	58.648	5.545	57.967	6.311
DAVČNA OSNOVA	42.701	428	44.068	505	48.180	607
DAVČNA IZGUBA	17.632	97	14.617	77	9.851	56
Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	14.229	62	17.473	83	12.067	110
Pokrivanje izgube	3.131	8	5.224	15	6.508	79
Olajšava za vlaganja v R&R	5	0	4	0	4	21
Olajšava za investiranje	9.315	47	11.344	60	48.167	0
OSNOVA ZA DOHODNINO	42.687	366	44.048	421	40.655	497
Olajšave, ki zmanjšujejo osnovo za doh (splošna olaj., olaj. za vzdrževane družinske člane,..)	35.987	155	36.903	163	25.833	204
AKONTACIJA DOH	21.609	55	23.983	68	25.812	75
DAVČNA OBVEZNOST	21.595	55	23.970	68	25.833	75

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Preglednica P2: Primerjava zbirnih podatkov iz obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti od 2020 do 2022 (zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov)

Zneski so v mio evrih

Postavka	Zavezanci, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in <u>normiranih</u> odhodkov					
	2020		2021		2022	
	Število	Znesek	Število	Znesek	Število	Znesek
Št. predloženih obračunov DDD	65.460		71.001		80.536	
Št. zavezancev za DDD	64.155		70.275		79.589	
DAVČNO PRIZNANI PRIHODKI	61.657	1.395	67.181	1.781	76.436	2.224
DAVČNO PRIZNANI ODHODKI	61.657	1.086	67.181	1.365	76.436	1.702
DAVČNA OSNOVA	61.651	309	67.167	416	76.433	522
DAVČNA IZGUBA						
OSNOVA ZA DOHODNINO	61.651	309	67.167	416	76.433	522
AKONTACIJA DOH	61.645	62	67.165	83	76.431	104
DAVČNA OBVEZNOST	61.564	62	67.104	83	76.376	104

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS

Primerjava obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodkov iz dejavnosti od leta 2020 do 2022 kaže, da je število zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, skozi prikazano obdobje upadlo (v letu 2022 za 0,9 % glede na preteklo leto oziroma za 3,5 % glede na predpreteklo leto). Davčno priznani prihodki zavezancev z dejanskimi odhodki so se za leto 2022 povečali v primerjavi z letom 2021 za 15 %, v primerjavi z letom 2020 pa za 29 %. Davčna osnova se je za leto 2022 v primerjavi z letom 2021 povečala za 20 %, v primerjavi z letom 2020 pa za 42 %. Davčna izguba se je za leto 2022 v primerjavi z letom 2021 zmanjšala za 27 %, v primerjavi z letom 2020 pa za 42 %. Davčna obveznost se je za leto 2022 povečala za 11 % v primerjavi s predpreteklim letom oziroma za 37 % v primerjavi z letom 2020.

Na drugi strani je število zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, naraslo (za 13 % v letu 2022 glede na leto 2021 oziroma za 24 % glede na leto 2020). Davčno priznani prihodki normirancev so se v letu 2022 povečali v primerjavi z letom 2021 in sicer za 25 % oziroma za 59 % v primerjavi z letom 2020. Davčna obveznost se je v letu 2022 povečala za 26 % v primerjavi z letom 2021 oziroma za 68 % v primerjavi z letom 2020.

Preglednica P3: Porazdelitev števila zavezancev po prihodkovnih razredih v obdobju od leta 2020 do 2022, ločeno glede na vrsto ugotavljanja davčne osnove

Razred prihodkov	Zavezanci z dejanskimi odhodki				Zavezanci z normiranimi odhodki			
	2020	2021	2022	Indeks 2022/2020	2020	2021	2022	Indeks 2022/2020
brez prihodkov	2.087	2.088	2.193	105,1	3.828	3.843	4.114	107,5
od 1 do 5.000	6.581	5.587	4.704	71,5	13.980	12.069	12.065	86,3
od 5.000 do 10.000	6.267	5.417	4.105	65,5	9.559	9.488	9.452	98,9
od 10.000 do 15.000	5.595	4.973	4.273	76,4	7.081	7.376	7.844	110,8
od 15.000 do 20.000	4.719	4.240	3.829	81,1	5.840	6.210	6.779	116,1
od 20.000 do 30.000	6.901	6.523	6.607	95,7	8.137	9.273	10.943	134,5
od 30.000 do 40.000	4.740	4.572	4.796	101,2	5.844	6.980	8.379	143,4
od 40.000 do 50.000	3.511	3.761	4.244	120,9	5.880	8.510	11.280	191,8
od 50.000 do 60.000	2.396	2.326	2.324	97,0	1.356	1.672	2.114	155,9
od 60.000 do 70.000	1.798	1.934	1.972	109,7	997	1.318	1.681	168,6
od 70.000 do 80.000	1.519	1.585	1.632	107,4	792	961	1.373	173,4
od 80.000 do 90.000	1.341	1.360	1.452	108,3	568	820	1.015	178,7
od 90.000 do 100.000	1.136	1.181	1.285	113,1	690	1.066	1.532	222,0
nad 100.000	12.482	13.860	15.456	123,8	908	1.415	1.965	216,4
Skupaj	61.073	59.407	58.872	96,4	65.460	71.001	80.536	123,0

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS, lastni prikaz MF

Primerjalni prikaz porazdelitve zavezancev po prihodkovnih razredih pokaže, da se je pri zavezancih, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, v letu 2022 glede na leto 2020 povečalo število zavezancev s prihodki nad 30.000 evrov, pod tem zneskom pa je število zavezancev upadlo. Največ zavezancev, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, je ustvarilo prihodke v višini nad 100.000 evrov. Skupno število zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov, se je v letu 2022 zmanjšalo za 4 % v primerjavi z letom 2020.

Na drugi strani pa pri zavezancih, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi normiranih odhodkov, število zavezancev v letu 2022 glede na leto 2022 povečalo v večini prihodkovnih razredih, razen v razredih do 10.000 evrov.

Preglednica P4: Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave v obdobju od leta 2020 do 2022

Zneski so v mio evrih

Vrsta olajšave	2020		2021		2022	
	Število zavezancev	Znesek olajšave	Število zavezancev	Znesek olajšave	Število zavezancev	Znesek olajšave
Olajšava za investiranje	9.315	47,1	11.344	60,3	12.067	79,5
Pokrivanje izgube	3.131	8,1	5.224	15,3	6.508	20,9
Olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj	5	0,3	4	0,3	4	0,2
Olajšava za zaposlovanje invalidov	457	3,0	460	3,4	478	3,8
Olajšava za zavezanca invalida	423	1,7	452	2,0	512	2,3
Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	118	0,1	155	0,1	151	0,1
Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	206	0,2	204	0,3	185	0,3
Olajšava za donacije - izplačila za humanitarne, invalidske, socialno-varstvene, dobrotelne, znanstvene, vzgojno - izobraževalne, zdravstvene, športne, ekološke in religiozne namene	3.432	0,7	3.889	0,8	4.097	1,1
Olajšava za donacije - izplačila za kulturne namene in izplačila prostovoljnemu društvu, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	515	0,1	577	0,1	923	0,4
Olajšava za donacije - izplačila izvajalcem programa vrhunškega športa za vlaganja v vrhunski šport, opredeljenim z zakonom, ki ureja šport (druga točka drugega odstavka 66. člena ZDoh-2)					8	0,0
Olajšava za donacije - izplačila namenjena odpravi posledic epidemije v skladu z 62.a členom ZIUZEOP					3	0,0
Posebna osebna olajšava	270	0,6	264	0,6	300	0,7
Olajšava za zaposlovanje	25	0,1	42	0,2	173	0,8
Olajšava za vlaganja v digitalni in zeleni prehod po 65.a členu ZDoh-2					59	0,5
Olajšava za zaposlovanje po 5.členu ZRPPR1015 (Pomurje)	13	0,1	2	0,0		
Olajšava za investiranje po 6.členu ZRPPR1015 (Pomurje)	16	0,1	0	0,0		
Skupaj zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave	17.926,0	62,1	19.561	83,4	19.561	110,5

Vir: Obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, FURS, lastni prikaz MF